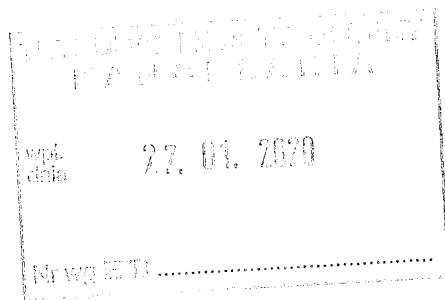

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
ANDRZEJ DUDA

Warszawa, dnia 27 stycznia 2020 r.

Trybunał Konstytucyjny

Warszawa

WNIOSEK

Na podstawie art. 191 ust. 1 pkt 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wnoszę o zbadanie zgodności:

- I. art. 379 pkt 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, z późn. zm.) w zakresie, w jakim dotyczy objęcia przesłanką nieważności postępowania, oceny niezależności Krajowej Rady Sądownictwa oraz prawidłowości procedury poprzedzającej powołanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu wojskowego oraz sędziego Sądu Najwyższego z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 i art. 126 ust. 1 i 2, art. 10, art. 176 ust. 2, art. 180 ust. 1 i art. 183 ust. 1 i 2 Konstytucji,

II. art. 439 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30) w zakresie, w jakim dotyczy objęcia przesłankami uchylenia zaskarżonego orzeczenia, oceny niezależności Krajowej Rady Sądownictwa oraz prawidłowości procedury poprzedzającej powołanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu wojskowego oraz sędziego Sądu Najwyższego z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 i art. 126 ust. 1 i 2, art. 10, art. 176 ust. 2, art. 180 ust. 1 i art. 183 ust. 1 i 2 Konstytucji,

III. art. 83 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2019 r. poz. 825) w zakresie, w jakim:

- przedmiotem rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego przez Sąd Najwyższy jest określenie przesłanki stwierdzenia nienależytej obsady sądu w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego, ze względu na udział w składzie sądu osoby powołanej przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu wojskowego oraz sędziego Sądu Najwyższego, w procedurze wskazanej w uchwale Sądu Najwyższego z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 10, art. 176 ust. 2 i art. 180 ust. 1 oraz art. 183 ust. 1 i 2,

- przedmiotem rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego przez Sąd Najwyższy jest określenie skutków prawnych, w odniesieniu do orzeczeń wydanych przez Sąd Najwyższy, sądy powszechne oraz sądy wojskowe, w przypadku gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu powszechnego, sędziego sądu wojskowego oraz sędziego Sądu Najwyższego, w procedurze wskazanej w uchwale Sądu Najwyższego z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 10, art. 176 ust. 2, art. 180 ust. 1 oraz art. 183 ust. 1 i 2.

UZASADNIENIE

Zasadniczą kwestią, w kontekście podziału kompetencji pomiędzy konstytucyjnymi organami władzy sądowniczej oraz organami władzy wykonawczej, sprawowania przez sądy wymiaru sprawiedliwości, a także realizacji przez jednostkę prawa do sądu, jest odpowiedź na pytanie, czy treść instytucji prawnych, w szczególności prawa procesowego, została ukształtowana w procesie stosowania prawa w sposób, który mieści się w ich normatywnym zakresie określonym przez ustawodawcę oraz w granicach wyznaczonych przez Konstytucję.

Odnotować w tym miejscu należy nadanie, w drodze uchwały Sądu Najwyższego, podjętej na podstawie art. 83 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, nowej treści instytucjom prawa procesowego oraz określenie skutków prawnych przyjętego rozstrzygnięcia w odniesieniu do orzeczeń wydanych przez sądy i toczących się przed sądami postępowań (uchwała z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20, w składzie połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, podjęta na wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, w sprawie o rozstrzygnięcie rozbieżności w wykładni prawa występującej w orzecznictwie Sądu Najwyższego). Z przedmiotowej uchwały wynika, że:

- 1. Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana [przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej] na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3).*
- 2. Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana [przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej] na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie*

określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

- 3. Wykładnia art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz art. 379 pkt 4 k.p.c. przyjęta w punktach 1 i 2 niniejszej uchwały nie ma zastosowania do orzeczeń wydanych przez sądy przed dniem jej podjęcia oraz do orzeczeń, które zostaną wydane w toczących się w tym dniu postępowaniach na podstawie Kodeksu postępowania karnego przed danym składem sądu.*
- 4. Punkt 1 niniejszej uchwały ma zastosowanie do orzeczeń wydanych z udziałem sędziów Izby Dyscyplinarnej utworzonej w Sądzie Najwyższym na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2018 r., poz. 5 ze zm.) bez względu na datę wydania tych orzeczeń. Z sentencji przedmiotowej uchwały wynika, że ma ona skutek generalny, wyrażający się w nadaniu przepisom zakwestionowanym w petitum niniejszego wniosku, nowej treści normatywnej.*

Konsekwencją powyższego jest uznanie, że udział w składzie sądu osoby powołanej przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie art. 179 Konstytucji, na urząd sędziego Sądu Najwyższego, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, dalej: *ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r.*, stanowi *ex lege* nienależytą obsadę sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania karnego albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 Kodeksu postępowania cywilnego. W przypadku udziału w składzie sądu osoby powołanej przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, na podstawie art. 179 Konstytucji, na urząd sędziego sądu powszechnego oraz sędziego sądu wojskowego, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., skutek taki następuje, jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do

naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności. Uchwała odnosi się również do orzeczeń wydanych przez sądy, w składzie których byli sędziowie powołani przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. różnicując skutki prawne w zależności od sądu, który wydał orzeczenie. Skutki te określone zostały w sposób generalny, co oznacza, że dotyczą każdego postępowania sądowego, w którym brał udział sędzia powołany przez Prezydenta RP, na wniosek KRS, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r.

Na mocy art. 179 Konstytucji sędziowie są powoływani przez Prezydenta RP, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, na czas nieoznaczony. Kompetencja ta stanowi prerogatywę Prezydenta RP (art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji). Jej normatywna treść nie budzi wątpliwości w orzecznictwie. Ograniczyć w tym miejscu należy się do przywołania stanowiska Sądu Najwyższego. Sąd Najwyższy, w uchwale z dnia 28 września 2000 r., sygn. akt III ZP 21/00, wskazał, co następuje: *Nie przewiduje się przecież w ustawach o ustroju sądów takich sytuacji, w których sędzia, nie tracąc swojego statusu i nie będąc zawieszonym w pełnieniu funkcji, nie może wykonywać obowiązków służbowych. Wymagałoby to wprowadzenia zmian już nie tylko w ustawach regulujących ustrój sądów, lecz przede wszystkim w Konstytucji. Zgodnie bowiem z art. 179 i 180 Konstytucji sędziowie są powoływani na czas nieoznaczony i są nieusuwalni.* W uchwale z dnia 26 stycznia 2012 r., sygn. akt III CZP 86/11, Sąd Najwyższy, odnosząc się do istotnych kwestii ustrojowych tj. statusu sędziego oraz zakresu władzy sądowniczej, wskazał, że *[p]owołanie sędziego do pełnienia urzędu oraz wskazanie zajmowanego stanowiska i wyznaczenie miejsca służbowego (siedziby) jest równoznaczne z przyznaniem mu władzy sądowniczej na określonym obszarze jurysdykcyjnym, w określonym ustawą zakresie spraw.*

Przedmiotem kontroli konstytucyjności są przepisy kodeksów postępowania karnego oraz postępowania cywilnego, a także przepis ustawy o Sądzie Najwyższym stanowiący podstawę prawną podejmowania uchwał o charakterze abstrakcyjnym. Zgodnie z:

- art. 379 pkt 4 k.p.c. nieważność postępowania zachodzi, jeżeli skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa albo jeżeli w rozpoznaniu sprawy brał udział sędzia wyłączony z mocy ustawy,

- art. 439 § 1 k.p.k. niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia sąd odwoławczy na posiedzeniu uchyla zaskarżone orzeczenie, jeżeli w wydaniu orzeczenia brała udział osoba nieuprawniona lub niezdolna do orzekania bądź podlegająca wyłączeniu na podstawie art. 40 (pkt 1), a także gdy sąd był nienależycie obsadzony lub którykolwiek z jego członków nie był obecny na całej rozprawie (pkt 2),

- art. 83 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym, jeżeli w orzecznictwie sądów powszechnych, sądów wojskowych lub Sądu Najwyższego ujawnią się rozbieżności w wykładni przepisów prawa będących podstawą ich orzekania, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego lub Prezes Sądu Najwyższego może, w celu zapewnienia jednolitości orzecznictwa, przedstawić wniosek o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego Sądowi Najwyższemu w składzie 7 sędziów lub innym odpowiednim składzie.

W *petitum* wniosku wskazane zostały wzorce kontroli konstytucyjności, które z jednej strony stanowią źródło kompetencji Prezydenta RP, z drugiej zaś wskazują ograniczenia w zakresie kompetencji władzy sądowniczej z tym związanej.

I. Zarzut niezgodności przepisów wskazanych w punkcie I i II *petitum* wniosku z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 i art. 126 ust. 1 i 2 Konstytucji

W orzecznictwie sądów, w szczególności administracyjnych, oraz Trybunału Konstytucyjnego, za utrwaloną można uznać tezę, że prerogatywy Prezydenta RP nie podlegają kontroli sądowej. Stwierdza to także Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 19 listopada 2019 r. (sygn. C-585/18, nb. 145). Prezydent RP, będący strażnikiem Konstytucji RP, może z nich korzystać lub odmawiać skorzystania, jego rozstrzygnięcia w tym zakresie nie wymagają też uzasadnienia. Dotyczy to także prerogatywy

powoływania sędziów, wynikającej z art. 179 Konstytucji, zgodnie z którym sędziowie są powoływani przez Prezydenta Rzeczypospolitej, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, na czas nieoznaczony.

Powoływanie sędziów jest ugruntowaną w polskiej tradycji ustrojowej prerogatywą Głowy Państwa. Konstytucja marcowa z 1921 r., w art. 76 stanowiła, że Sędziów mianuje Prezydent Rzeczypospolitej, o ile ustawa nie zawiera innego postanowienia. Analogiczną regulację zawierała Konstytucja kwietniowa z 1935 r., wskazując w art. 65, że sędziów mianuje Prezydent Rzeczypospolitej, jeżeli ustawy inaczej nie stanowią. Także przemiany ustrojowe zapoczątkowane w 1989 r. potwierdziły istnienie w polskim porządku konstytucyjnym tradycji powoływania sędziów przez Prezydenta. Uprawnienie Prezydenta do powoływania sędziów, jako uprawnienie o charakterze osobistym, zawierała także Ustawa Konstytucyjna z dnia 17 października 1992 r. o wzajemnych relacjach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym (Dz. U. poz. 426, z późn. zm.). Zgodnie z art. 42 Małej Konstytucji, sędziów powoływał Prezydent na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa. Natomiast art. 47 pkt 13 Małej Konstytucji zwalniał akt urzędowy powołania na urząd sędziego z konieczności uzyskania kontrasygnaty.

Ujęcie powoływania sędziów w ramy prerogatywy oznacza, że powołanie sędziego nie wymaga kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów (przewiduje to wprost 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji). Takie określenie prerogatywy Prezydenta RP przez ustrojodawcę nie ma na celu wzmocnienia jego pozycji, ale ma chronić władzę sądowniczą przed ingerencją władzy wykonawczej, w tym przede wszystkim Prezesa Rady Ministrów i Ministra Sprawiedliwości. Należy wyraźnie podkreślić, że Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, w kontekście powoływania sędziów, nie jest pojmowany w Konstytucji jako przedstawiciel władzy wykonawczej. Powierzenie mu tej kompetencji, z jednoczesnym wyłączeniem obowiązku kontrasygnowania postanowień przez Prezesa Rady Ministrów, ma gwarantować urzeczywistnienie konstytucyjnego systemu wartości, w tym przede wszystkim niezależności sądów i niezawisłości sędziów w procesie powoływania sędziów oraz podejmowania innych aktów pochodnych względem tej prerogatywy.

Jak wskazuje doktryna: „Powołanie, o którym mowa w art. 179, skutkuje nie tylko przyznaniem władzy sądowniczej, lecz także nawiązaniem stosunku służbowego sędziego tj. stosunku prawnego łączącego elementy publicznoprawne oraz elementy stosunku pracy, z którym wiążą się prawa i obowiązki pracownicze (...) W świetle judykatury Trybunału Konstytucyjnego art. 179 odczytany w powiązaniu z art. 175 i art. 180 przesądza o tym, że powołanie na urząd sędziego, oznaczające udzielenie inwestytury, musi obejmować również określenie zakresu powierzenia władzy sędziowskiej, tj. rodzaju i szczebla sądu, do którego sędzia zostaje powołany” (K. Weitz, Konstytucja RP, Tom II, Komentarz art. 87-243, M. Safjan, L. Bosek (red.) Warszawa, 2016, str. 1042 oraz literatura i orzecznictwo tam powołane). Ponadto, systematyka konstytucyjna (rozdział VIII Konstytucji) wraz z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego prowadzi do konkluzji, że powołanie następuje w ramach sądownictwa powszechnego, wojskowego, administracyjnego – na każdy szczebel odrębnie. Prezydent RP odrębnymi postanowieniami powołuje na stanowisko sędziego sądu rejonowego, okręgowego, apelacyjnego (sądownictwo powszechne), sędziego sądu wojewódzkiego oraz sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego (sądownictwo administracyjne), sędziego wojskowego sądu garnizonowego oraz sędziego wojskowego sądu okręgowego (sądownictwo wojskowe), a w przypadku Sądu Najwyższego – na stanowisko sędziego tego sądu.

Z art. 179 Konstytucji wynika, że „powołanie sędziów” obejmuje zarówno akt powołania, jak również odmowę powołania. Oczywistym jest, że nieuwzględnienie wniosku Krajowej Rady Sądownictwa może nastąpić jedynie w wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych wypadkach (z dotychczasowej praktyki wynika, że Prezydent RP niezwykle wstrzeźliwie korzysta z tej prerogatywy).

W wyroku z dnia 5 czerwca 2012 r., sygn. akt K 18/09, Trybunał Konstytucyjny stwierdził: „Uszczegółowienie prerogatywy w zakresie powoływania sędziów znajduje się w art. 179 Konstytucji. Przepis ten, stanowiąc, że sędziowie są powoływani przez Prezydenta na wniosek KRS, na czas nieoznaczony, precyzyjnie określa kompetencje zarówno Prezydenta, jak i KRS. Do KRS należy złożenie wniosku o powołanie sędziów (wskazanie kandydatów na określone stanowiska sędziowskie). Prezydent zaś dopiero po złożeniu wniosku może podjąć działania mające na celu powołanie sędziów. Art. 179

Konstytucji jest zatem normą kompletną, jeśli chodzi o określenie kompetencji Prezydenta w zakresie powoływania sędziów, gdyż zostały w nim uregulowane wszystkie niezbędne elementy procedury nominacyjnej. Oczywiście przy tym jest, że przepis ten nie opisuje szczegółowo całej procedury i w tym sensie nie ma charakteru samowystarczalnego. W tym zakresie realizacja przez Prezydenta jego kompetencji może być dookreślona w ustawach, jednakże pod warunkiem zachowania - wyrażonej w art. 8 ust. 1 Konstytucji - zasady nadrzędności Konstytucji. Ustrojodawca wyznaczył bowiem dla ustawodawcy w art. 179 Konstytucji nieprzekraczalne ramy, jeśli chodzi o ustawową regulację procedury powoływania sędziów przez Prezydenta RP. Regulacje ustawowe nie mogą w szczególności naruszać istoty prezydenckiej prerogatywy w zakresie powoływania sędziów. Tym samym należy przyjąć, że art. 179 Konstytucji stanowi samodzielną i wystarczającą (kompletną) podstawę prawną wykonywania prerogatywy Prezydenta, której treścią jest powoływanie sędziów na wniosek KRS. W zakresie odnoszącym się do aktu nominacyjnego, art. 179 Konstytucji jest stosowany bezpośrednio, jako samoistna podstawa prawna aktu urzędowego Prezydenta. Rola Prezydenta RP w procedurze nominacyjnej nie sprowadza się tylko do roli „notariusza”, potwierdzającego podejmowane gdzie indziej decyzje (L. Garlicki, *Komentarz do art. 179 Konstytucji* [w:] *Konstytucja. Komentarz*, L. Garlicki (red.), Warszawa 2005), lecz dokonuje on samodzielnej oceny przedstawionych mu kandydatur i w konsekwencji może odmówić uwzględnienia wniosku KRS. Należy mu przyznać prawo odmowy spełnienia wysuniętych wniosków, jeżeli jego zdaniem sprzeciwiałyby się one wartościom, na straży których postawiła go Konstytucja.

W świetle utrwalonego orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego, powołanie sędziów, wydających wyroki w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest działalnością administracji publicznej i nie podlega kontroli sądu administracyjnego. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w postanowieniu z dnia 22 lutego 2008 r., sygn. akt II SAB/Wa 8/08, zauważył, że: „Prerogatywy Prezydenta RP - akty urzędowe podejmowane osobiście, bez obowiązku ich kontrasygnaty - wskazują na osobistą, samodzielną władzę Prezydenta, na samodzielne atrybuty tej władzy, wyrażają jego charakter i samodzielność ustrojową (...). Zakres prerogatyw prezydenckich ukształtowany w sposób pozwalający Prezydentowi samodzielnie wykonywać te

zadania i kompetencje, które wykraczają poza sferę działalności rządowej (sferę wykonawczą), a wiążą się z wykonywaniem przez prezydenta funkcji arbitra oraz z oddziaływaniem na skład i funkcjonowanie władzy ustawodawczej bądź władzy sądowniczej. (...) Kompetencja Prezydenta RP do powoływania sędziów zaliczana bywa w literaturze przedmiotu do kompetencji arbitrażu politycznego i równoważenia władz (...). Prezydent RP, wydając zatem akt prawny w sprawie powołania sędziego, działa jako głowa Państwa Polskiego, wykonująca kompetencje arbitrażu i równoważenia władz, polegające na personalnym ukształtowaniu władzy sądowniczej. Nie mieści się to, w ocenie Sądu, w sferze działalności administracji publicznej, do kontrolowania której właściwe są sądy administracyjne”. Podobne rozstrzygnięcia zapadły w orzeczeniach Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie: z dnia 11 marca 2008 r., sygn. akt II SAB/Wa 21/08; z dnia 14 marca 2008 r., sygn. akt II SAB/Wa 20/08; z dnia 17 marca 2008 r., sygn. akt II SAB/Wa 18/08; z dnia 19 marca 2008 r., sygn. akt II SAB/Wa 17/08, z dnia 29 grudnia 2016 r., sygn. akt II SA/Wa 1652/16.

Naczelny Sąd Administracyjny zauważył także, że: „W ramach kompetencji Prezydenta z art. 179 Konstytucji RP mieści się uprawnienie do odmowy uwzględnienia wniosku KRS. Nie ma sporów co do tego, że prawo odmowy powołania sędziego powinno być rezultatem wykonywania przez Prezydenta zadań, jakie postawiła przed nim Konstytucja, a więc czuwania nad przestrzeganiem Konstytucji, stania na straży suwerenności państwa, nienaruszalności i niepodzielności jego terytorium. Prezydent ma prawo odmowy uwzględnienia wysuniętych przez KRS wniosków, jeżeli sprzeciwiałyby się one wartościom, na straży których postawiła go Konstytucja (...). Należy zwrócić uwagę na to, że także postanowienie odmowne nie ma charakteru aktu z zakresu administracji publicznej, ale aktu o charakterze ustrojowym. W tym zakresie warto dodać, że z obsadzaniem przez Prezydenta konstytucyjnych organów państwa (w tym przypadku organów władzy sądowniczej) związana jest także potrzeba zachowania ciągłości działania konstytucyjnych organów państwa.” (postanowienie NSA z dnia 7 grudnia 2017 r., sygn. akt I OSK 857/17). Oznacza to, że Prezydent RP podejmując rozstrzygnięcie w ramach swoich prerogatyw kieruje się jedynie Konstytucją.

Jak podkreślił Naczelny Sąd Administracyjny w postanowieniu z dnia 16 października 2012 r., sygn. akt I OSK 1881/12, „Regulacja konstytucyjna kompetencji Prezydenta

RP powoływania sędziów, powtórzona w regulacji ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, nie stanowi działalności administracji publicznej. Powołanie obsady personalnej organów suwerena, jakim są organy wymiaru sprawiedliwości, orzekające w imieniu RP, nie jest działalnością administracji publicznej. Naczelny Sąd Administracyjny podzielił stanowisko przyjęte w uchwale z 9 listopada 1998 r. (sygn. akt OPS 4/98), wedle którego w zakresie, w jakim Prezydent RP działa jako głowa Państwa Polskiego, symbolizując majestat Państwa, jego suwerenność, w pełni uznaniowa władza Państwa wykracza poza sfery działalności administracyjnej, nie jest wykonywaniem administracji publicznej. Nie podlega zatem kontroli sądu administracyjnego”. Podobne rozstrzygnięcia zapadły w orzeczeniach Naczelnego Sądu Administracyjnego: z dnia 16 października 2012 r., sygn. akt I OSK 1881/12; z dnia 16 października 2012 r., sygn. akt I OSK 1884/12; z dnia 16 października 2012 r., sygn. akt I OSK 1880/12; z dnia 16 października 2012 r., sygn. akt I OSK 1871/12; z dnia 16 października 2012 r., sygn. akt I OSK 1870/12; z dnia 16 października 2012 r., sygn. akt I OSK 1888/12; z dnia 16 października 2012 r., sygn. akt I OSK 1887/12; z dnia 17 października 2012 r., sygn. akt I OSK 1877/12; z dnia 7 grudnia 2017 r., sygn. akt I OSK 857/17.

W świetle powyższego trzeba zauważyć, że w zakresie, w jakim Prezydent RP działa jako głowa Państwa Polskiego, symbolizując majestat Państwa, jego suwerenność, w pełni uznaniowa władza Państwa wykracza poza sfery działalności administracyjnej. Postępowanie nie opiera się na przepisach procedury administracyjnej. Ze względu na to, że zasadniczą treść statusu prawnego sędziego stanowi publicznoprawny stosunek udziału w sprawowaniu władzy sądowniczej, realizacja kompetencji Prezydenta dokonywana jest poza sferą administrowania i zatrudniania. Materia ta mieści się w sferze prawa publicznego.

Należy zauważyć, że Konstytucja nie przewiduje możliwości podjęcia przez organ sądowy takiego rozstrzygnięcia, które uniemożliwiłoby Prezydentowi RP wykonanie prerogatywy powołania sędziego na wniosek KRS. Taka kompetencja nie przysługuje także Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu. Pośrednio wynika to także z przywołanych wyżej orzeczeń sądów administracyjnych, które zauważyły, że

rozstrzygnięcia Prezydenta RP dokonywane w ramach prerogatyw nie podlegają kontroli sądowej.

Jak wynika z powyższego, akt powołania sędziego dokonywany jest przez Prezydenta RP bezpośrednio na podstawie Konstytucji – aktu umiejscowionego najwyżej w hierarchii źródeł prawa w Rzeczypospolitej Polskiej. Oznacza to, że żaden organ państwa nie może uzurpować sobie prawa do kontroli tego aktu i jego pomijania. Tak ukształtowany system odpowiada zasadzie równoważenia się władz, wynikającej z art. 10 ust. 1 Konstytucji.

Zgodnie z art. 126 ust. 1 Konstytucji, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej jest najwyższym przedstawicielem Rzeczypospolitej Polskiej i gwarantem ciągłości władzy państwowej. Ustęp 2 tego przepisu stanowi, że Prezydent Rzeczypospolitej czuwa nad przestrzeganiem Konstytucji, stoi na straży suwerenności i bezpieczeństwa państwa oraz nienaruszalności i niepodzielności jego terytorium.

Jest to przepis podstawowy, statuujący pozycję ustrojową Prezydenta RP, stanowiący podstawę do określenia relacji Głowy Państwa z pozostałymi władzami. Wykonywanie wszystkich konstytucyjnych prerogatyw przez Prezydenta RP uwzględnia normy wynikające z art. 126 Konstytucji. Uznanie Prezydenta RP za najwyższego przedstawiciela RP ma samoistny walor normatywny. Wynika z niego zakaz stanowienia norm prawnych, które wykluczałyby lub ograniczały rolę Prezydenta RP jako najwyższego przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej. Zakaz ten adresowany jest nie tylko do ustawodawcy, dotyczy wszystkich organów władzy publicznej wydających akty normatywne lub podejmujących działania faktyczne. (P. Tuleja, K. Kozłowski, Konstytucja RP, Tom II, Komentarz art. 87-243, M. Safjan, L. Bosek (red.) Warszawa, 2016, str. 572). Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu z dnia 23 czerwca 2008 r., sygn. akt Kpt 1/08 „Nie bez znaczenia dla sposobu funkcjonowania Prezydenta w tym zakresie pozostaje okoliczność, że w świetle art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji kompetencja Prezydenta określona w art. 179 Konstytucji traktowana jest jako uprawnienie osobiste (prerogatywa) Prezydenta (a zarazem: sfera jego wyłącznej gestii i odpowiedzialności) oraz że Prezydent jest "najwyższym przedstawicielem Rzeczypospolitej Polskiej" (art. 126 ust. 1 Konstytucji). Wspomniana tu rola ustrojowa

Prezydenta, określona w art. 126 ust. 1 Konstytucji, ma istotne znaczenie dla oceny charakteru prawnego i rangi czynności powołania na urząd sędziego.”

Gwarantowanie ciągłości władzy państwowej przez Prezydenta RP polega na niedopuszczeniu do wystąpienia zakłóceń w przewidzianym konstytucyjnie mechanizmie funkcjonowania wszystkich organów i służb państwowych lub też eliminacji już zaistniałych zakłóceń. Do władczych kompetencji Prezydenta RP sensu stricto, działającego w charakterze „gwaranta ciągłości władzy”, zaliczyć należy w pierwszym rzędzie liczne kompetencje nominacyjne, w tym powołania sędziowskie (P. Sarnecki, Komentarz do art. 126 Konstytucji [w:] Konstytucja. Komentarz, L. Garlicki (red.), Warszawa).

Doniosła jest również rola Prezydenta RP jako strażnika Konstytucji, która oznacza, że ma on być gwarantem konstytucyjnych zasad i wartości. Tak pojmowana funkcja prezydentury oznacza także, że nieuzasadnione są argumenty wskazujące, że w systemie prawnym nie określono kryteriów, jakimi Prezydent Rzeczypospolitej powinien kierować się w podejmowaniu decyzji w obszarze wyznaczonym prerogatywami. Będąc strażnikiem Konstytucji, zobowiązany jest do kształtowania swoich rozstrzygnięć w taki sposób, aby ich rezultat odpowiadał nie tylko normom Ustawy Zasadniczej, ale także jej aksjologii. Wprowadzanie nowych kryteriów, nieprzewidzianych w Konstytucji, mogłoby nie tylko stanowić naruszenie prerogatywy Prezydenta RP, ale także zaburzyć system wzajemnego kontrolowania się władz, stanowiący istotę relacji pomiędzy władzą sądowniczą a władzą wykonawczą i władzą ustawodawczą.

Trybunał Konstytucyjny konsekwentnie wskazuje także, że kompetencja w zakresie powoływania sędziów, jako prerogatywa Prezydenta, jest jego osobistym uprawnieniem, pozostającym w sferze wyłącznej gestii i odpowiedzialności Prezydenta RP, aczkolwiek nie znaczy to, że może on działać całkowicie dowolnie - wiąza go zasady i wartości wyrażone w Konstytucji, nad której przestrzeganiem, zgodnie z art. 126 ust. 2 Konstytucji, ma obowiązek czuwać (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 czerwca 2012 r., sygn. akt K 18/09).

Zakwestionowana treść przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego, ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania

karnego prawa procesowego oraz ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym wskazanych w petitum wniosku wkracza w sferę zastrzeżoną do kompetencji Prezydenta RP jako najwyższego przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej.

Konstytucja wyłącznie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, działającemu na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, przyznaje uprawnienie do powoływania sędziów. Jednocześnie Konstytucja żadnemu organowi władzy sądowniczej nie przyznaje kompetencji do badania prawidłowości wykonywania tej prerogatywy przez Prezydenta RP. Automatyczne objęcie zakresem terminu „nienależycie obsadzonego sądu”, w rozumieniu przepisów wskazanych w punkcie I i II petitum wniosku, sędziów Sądu Najwyższego, sądów powszechnych oraz sędziów wojskowych powołanych przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w nieuprawniony sposób kwestionuje i godzi w prerogatywę Prezydenta RP, naruszając tym samym art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 i art. 126 ust. 1 i 2 Konstytucji.

II. Zarzut niezgodności przepisów wskazanych w punkcie I i II petitum wniosku z art. 10 Konstytucji

Zgodnie z art. 10 ust. 1 Konstytucji, ustrój Rzeczypospolitej Polskiej opiera się na podziale i równowadze władzy ustawodawczej, władzy wykonawczej i władzy sądowniczej. Ustęp 2 tego przepisu stanowi, że władzę ustawodawczą sprawują Sejm i Senat, władzę wykonawczą Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej i Rada Ministrów, a władzę sądowniczą sądy i trybunały.

Jak wskazuje doktryna prawa konstytucyjnego, w formalnym znaczeniu zasada podziału władz oznacza uznanie „ustawodawstwa”, „wykonawstwa” oraz „sądownictwa” jako trzech podstawowych przejawów działania władz publicznych oraz trzech odrębnych i niezależnych grup organów państwowych. Rdzeniem władzy ustawodawczej jest uchwalanie prawa o charakterze generalnym i abstrakcyjnym. Ściśle związana z wykonywaniem działań ustawodawczych przez legislaturę jest funkcja kontrolna, rozumiana jako sprawowanie politycznej kontroli nad egzekutywą. Treścią funkcji władzy wykonawczej jest realizacja zadań publicznych, określonych w aktach prawnych stanowionych przez legislaturę, w drodze: (1) wydawania aktów o

charakterze indywidualno-konkretnym, (2) ogólnych aktów stosowania prawa oraz (3) prowadzenia polityki państwa. Zasadniczą rolą władzy sądowniczej pozostaje wymierzanie sprawiedliwości, tj. wiążące rozstrzygnięcie sporów, powstałych na tle stosowania prawa.

Na marginesie, należy podkreślić, co znajduje uzasadnienie w innych częściach niniejszego wniosku, że wykonując prerogatywę związaną z powoływaniem sędziów, Prezydent RP nie działa w ścisłych ramach władzy wykonawczej.

Konsekwencją zasady trójpodziału władz jest wytworzenie trojkiego domniemania kompetencyjnego, które może zostać przełamane jedynie przez jednoznaczny przepis konstytucyjny czy ustawowy, wskazujący organ jako właściwy do podejmowania działań ustawodawczych, wykonawczych bądź sądowniczych. Działanie, przy braku takiej jednoznacznej podstawy prawnej, może prowadzić do zarzutu niezgodności z wynikającą z art. 7 Konstytucji zasadą legalizmu. Omawiany art. 10 Konstytucji wyraża również zasadę równowagi władz, odnoszącą się do wzajemnej relacji trzech władz w demokratycznym państwie (P. Sarnecki, *Komentarz do art. 10 Konstytucji* [w:] *Konstytucja. Komentarz*, L. Garlicki (red.), Warszawa 2005).

Wymóg rozdzielenia władz oznacza, że każda z trzech władz musi posiadać kompetencje materialne odpowiadające jej istocie, a co więcej – każda z tych władz powinna zachować pewne minimum kompetencyjne stanowiące o zachowaniu tej istoty. Rozdzielenie władz oznacza przede wszystkim zakaz ingerencji w istotę danej władzy (M. Pach, P. Tuleja, *Konstytucja RP, Tom I, Komentarz art. 1-86*, M. Safjan, L. Bosek (red.), Warszawa, 2016, str. 347 oraz wskazane tam orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego).

Art. 10 ust. 1 Konstytucji wprowadza zatem podział funkcji państwa, natomiast art. 10 ust. 2 uzupełnia regulację o przypisanie realizacji tych funkcji wskazanym organom władzy. Niezbędnym elementem podziału władz jest zasada niepołączalności, stanowiąca niezbędny element gwarancyjny w odniesieniu do władzy sądowniczej.

Jak wskazuje Trybunał Konstytucyjny: „Poza dyskusją pozostaje okoliczność, że w demokratycznym państwie prawnym, którego ustrój oparty jest na podziale władz, stanowienie prawa należy do władzy ustawodawczej” (wyrok Trybunału

Konstytucyjnego z dnia 20 lutego 2002 r., sygn. akt K 39/00). Trybunał Konstytucyjny konsekwentnie podkreśla także odrębność władzy sądowniczej, wskazując, że relacje między władzą sądowniczą a pozostałymi władzami mają się opierać na zasadzie „separacji” (por. orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 listopada 1994 r., sygn. akt K 6/94).

III. Zarzut niezgodności przepisów wskazanych w punkcie I i II petitum wniosku z art. 176 ust. 2 Konstytucji

Zgodnie z art. 176 ust. 2 Konstytucji, ustrój i właściwość sądów oraz postępowanie przed sądami określają ustawy.

Konstytucja wymaga, aby materia wskazana w art. 176 ust. 2 była ze względu na swój charakter unormowana przepisami prawa powszechnie obowiązującego o randze ustawowej. Jest to przepis o charakterze gwarancyjnym, akcentujący znaczenie z punktu widzenia konstytucyjnych praw i wolności, stanowiący jednocześnie zobowiązanie ustawodawcy do wydania stosownych regulacji. Jak wskazuje Trybunał Konstytucyjny, w ustawie powinny być ustalone wszystkie podstawowe elementy ustroju, właściwości i postępowań sądowych (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 stycznia 2009 r., sygn. akt K 45/07).

IV. Zarzut niezgodności przepisów wskazanych w punkcie I i II petitum wniosku z art. 180 ust. 1 Konstytucji

Zgodnie z art. 180 ust. 1 Konstytucji, sędziowie są nieusuwalni. Przepis ten dotyczy wprost statusu sędziego, stanowiąc wraz z pozostałymi ustępami tego przepisu jeden z instrumentów służących zabezpieczeniu niezależności władzy sądowniczej i jej zdolności do niezawisłego wymierzania sprawiedliwości. Omawiana norma pozostaje w bezpośrednim związku z art. 179 Konstytucji, z którego wynika, że sędziowie są powoływani na czas nieokreślony (zakaz kadencyjności). Statuowana omawianym przepisem stabilizacja zawodowa sędziów oznacza, że o usunięciu sędziego z zajmowanego stanowiska i ustaniu stosunku służbowego decydują wyłącznie przesłanki

określone w ustawach. Gwarancja nieusuwalności sędziego oznacza, że sędzia nie może zostać pozbawiony urzędu w wyniku podjęcia dyskrecjonalnej decyzji. Ma to zapewnić swobodę w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości i wykonywaniu innych powierzonych funkcji. Nieusuwalność powinna być rozumiana jako zakaz instrumentalnego, trwałego lub czasowego odsuwania sędziego od pełnionej przez niego funkcji (P. Wiliński, P. Karlik, *Konstytucja RP, Tom II, Komentarz art. 87-243*, M. Safjan, L. Bosek (red.) Warszawa, 2016, str. 1050).

Istotą nieusuwalności jest ustanowienie zakazu pozbawienia sędziego, w sposób dyskrecjonalny, sprawowanego urzędu. Nieusuwalność odnosi się do urzędu sędziego, a więc do samego faktu bycia sędzią, czyli dysponowania przez sędziego władzą sądenia, rozumianą jako prawo niezawisłego wykonywania wyroków w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

W przywołanej już uchwale Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2000 r., sygn. akt III ZP 21/00, wskazano wprost na art. 180 Konstytucji jako źródło zakazu pozbawiania sędziego pełnionych funkcji, w przypadku gdy nie utracił on swojego statusu sędziego. Art. 180 ust. 2 Konstytucji RP przewiduje, że złożenie sędziego z urzędu może nastąpić jedynie na mocy orzeczenia sądu i tylko w przypadkach określonych w ustawie (M. Laskowski, *Uchybienie godności urzędu sędziego jako podstawa odpowiedzialności dyscyplinarnej*, Warszawa 2019, s. 39). Objęcie zakresem przedmiotowym art. 379 pkt 4 Kodeksu postępowania cywilnego i art. 439 § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania karnego skutku wskazanego w petitum wniosku, w przypadku gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. oznacza brak zdolności Sądu do podejmowania czynności jurysdykcyjnych, co jest równoznaczne z pozbawieniem prawa sądenia sędziego.

Należy uznać, że opisany wyżej, nieznanym prawodawstwu polskiemu, skutek oddzielenia zachowania statusu sędziego od możliwości orzekania (automatyzm uznania nienależytego obsadzenia sądu) jest niezgodny z konstytucyjną zasadą nieusuwalności sędziów.

V. Zarzut niezgodności przepisu wskazanego w punkcie III petitum wniosku z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 10, art. 176 ust. 2 i art. 180 ust. 1 oraz art. 183 ust. 1 i 2

Zgodnie z art. 183 ust. 1 Konstytucji Sąd Najwyższy sprawuje nadzór nad działalnością sądów powszechnych i wojskowych w zakresie orzekania. W świetle ust. 2 tego przepisu Sąd Najwyższy wykonuje także inne czynności określone w Konstytucji i ustawach. Przepis konstytucyjny określa ogólną kompetencję Sądu Najwyższego nadzoru nad innymi sądami, określając zakres podmiotowy (sądy powszechne i wojskowe) oraz przedmiotowy (w zakresie orzekania). Jak wskazuje doktryna, nadzór jurysdykcyjny służyć ma nie tylko prawidłowemu rozstrzygnięciu konkretnych spraw, ale przede wszystkim ujednoliceniu orzecznictwa sądowego. Nadzór orzeczniczy Sądu Najwyższego nabiera więc obiektywnego charakteru, wykraczając poza znalezienie sprawiedliwego rozwiązania sprawy indywidualnej, a orientując się na zapewnieniu prawidłowości sądowego procesu stosowania i wykładni prawa. Literatura przedmiotu zwraca jednak uwagę na pewne niebezpieczeństwo związane z nadaniem tym środkom charakteru abstrakcyjnego, gdyż może to stanowić zagrożenie zarówno z punktu widzenia zasady podziału władz (art. 10 Konstytucji), jak również zasady niezawisłości sędziowskiej. „Pierwsza z tych zasad rezerwuje dla ustawodawcy kompetencję do stanowienia prawa wiążącego sądy, a tym samym, sądowa wykładnia prawa nie może przybierać charakteru prawotwórczego.” (L. Garlicki, *Komentarz do art. 183 Konstytucji* [w:] *Konstytucja. Komentarz*, L. Garlicki (red.), Warszawa 2005). W ramach nadzoru orzeczniczego Sądu Najwyższego nie jest zatem możliwe modyfikowanie czy rozszerzanie przepisów prawa, szczególnie rangi ustawowej, gdyż prawotwórstwo jest domeną zastrzeżoną dla władzy ustawodawczej. Podjęcie rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego, wskazanego w punkcie III petitum wniosku wykracza zatem poza ramy art. 183 ust. 1 Konstytucji i narusza zasadę podziału władz, określoną w art. 10 Konstytucji. Należy także podkreślić, że rolą wyłącznie Trybunału Konstytucyjnego jest ocena czy norma prawna, ukształtowana również w drodze rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego jest zgodna z Konstytucją. Sąd Konstytucyjny w wyroku z dnia 27 października 2010 r., sygn. akt K 10/08, wskazał na „dominujące w

orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego stanowisko, ugruntowane jednolitą linią orzecniczą, że jeżeli określony sposób rozumienia przepisu ustawy utrwalił się już w sposób oczywisty, a zwłaszcza jeśli znalazł jednoznaczny i autorytatywny wyraz w orzecznictwie Sądu Najwyższego bądź Naczelnego Sądu Administracyjnego, to należy uznać, że przepis ten - w praktyce swego stosowania - nabrał takiej właśnie treści, jaką odnalazły w nim najwyższe instancje sądowe naszego kraju (zob. przede wszystkim wyrok TK z 28 października 2003 r., sygn. P 3/03, OTK ZU nr 8/A/2003, poz. 82 oraz np. orzeczenia TK z 8 maja 2000 r., sygn. SK 22/99, OTK ZU nr 4/2000, poz. 107, z 6 września 2001 r., sygn. P 3/01, OTK ZU nr 6/2001, poz. 163, z 28 stycznia 2003 r., sygn. SK 37/01, OTK ZU nr 1/A/2003, poz. 3, z 3 czerwca 2008 r., sygn. K 42/07, OTK ZU nr 5/A/2008, poz. 77). Trybunał Konstytucyjny uznaje tym samym, że normatywną treść przepisu nadawać może także praktyka jego stosowania. Ukształtowany w procesie stosowania prawa określony sposób rozumienia przepisu odbiegać może dalece od literalnego brzmienia, jakie nadał mu prawodawca. Organy stosujące prawo, w tym przede wszystkim sądy, mogą w drodze wykładni prawa wydobywać z aktów normatywnych treści nie do pogodzenia z normami, zasadami lub wartościami, których poszanowania wymaga Konstytucja. Z tej też racji Trybunał Konstytucyjny uznał za konieczne objęcie swą kognicją także takich treści normatywnych, które zostały niejako twórczo wyprowadzone z aktu normatywnego w drodze jego utrwalonej w sposób oczywisty wykładni. Jednak w takiej sytuacji kognicja Trybunału Konstytucyjnego nie obejmuje - co oczywiste - orzeczeń sądowych czy też innych rozstrzygnięć organów stosujących prawo. Przedmiotem kontroli konstytucyjności jest treść, jaką przepisy prawa nabrały w drodze utrwalonej praktyki ich stosowania.”

Na marginesie należy także dodać, że ocena dopuszczalności nadania środkom stosowanym przez Sąd Najwyższy, w ramach nadzoru orzeczniczego, charakteru abstrakcyjnego może zostać oceniona jako niedająca się pogodzić z zasadą niezawisłości sędziowskiej, statuowaną w art. 178 ust. 1 Konstytucji, zgodnie z którym sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom. Jak wskazuje doktryna, przytoczony przepis Konstytucji nie pozwala na ustanowienie prawnego związania sędziego ustaleniami zawieranymi w

abstrakcyjnych środkach nadzoru judykacyjnego (por. L. Garlicki, *Komentarz do art. 183 Konstytucji* [w:] *Konstytucja. Komentarz*, L. Garlicki (red.), Warszawa 2005).

W niniejszym wniosku kwestionowana jest konstytucyjność określonego rozumienia przepisów wskazanych w petitum wynikająca z jednej uchwały SN. Jest to jednak orzeczenie najwyższej instancji sądowej wydane w składzie trzech izb SN. Ze względu na jego przedmiot i treść, należy uznać, że stanowi ono próbę ukształtowania przez organ stosowania prawa zupełnie nowego jakościowo stanu prawnego – z pominięciem roli ustawodawcy. Przedmiotem kontroli konstytucyjności jest treść, jaką przepisy prawa nabrały w drodze utrwalonej praktyki ich stosowania.

Ponadto, działając na podstawie art. 730¹ § 1 w związku z art. 732 oraz art. 755 Kodeksu postępowania cywilnego w związku z art. 36 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072) zwracam się do Trybunału Konstytucyjnego o udzielenie zabezpieczenia poprzez wstrzymanie wykonania uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20 do czasu wydania przez Trybunał Konstytucyjny orzeczenia w sprawie zainicjowanej niniejszym wnioskiem.

Należy przy tym wskazać, iż Trybunał Konstytucyjny przyjmował już, że zabezpieczenie jest dopuszczalne nie tylko w sprawach inicjowanych skargami konstytucyjnymi. Należy więc uznać, iż obowiązujący art. 79 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym nie wyłącza możliwości wydawania postanowień zabezpieczających w innych sytuacjach, zwłaszcza gdy – jak w rozpoznawanej sprawie – przemawia za tym konieczność zapobieżenia powstania zasadniczego kryzysu w zakresie oceny skutków prawnych wyroków podjętych przez sądy.

Należy więc uznać, iż w przedmiotowej sprawie w pełni możliwe jest odpowiednie zastosowanie przesłanki wskazanej w art. 79 ust. 1 wskazującej, iż Trybunał Konstytucyjny może wydać postanowienie tymczasowe o zawieszeniu lub wstrzymaniu wykonania orzeczenia w sprawie, której skarga dotyczy, gdyż wykonanie uchwały Sądu

Najwyższego mogłoby spowodować nieodwracalne skutki i przemawia za tym ważny interes publiczny.

Podstawę prawną niniejszego wniosku stanowią przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, do których odsyła art. 36 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym. Tak więc odpowiednio stosowany art. 755 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego daje Trybunałowi Konstytucyjnemu kompetencje do zabezpieczenia wniosku w taki sposób, „jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni”.

Ze względu na przedstawione w uzasadnieniu wniosku argumenty, wnoszę w trybie kontroli następczej o zbadanie przez Trybunał Konstytucyjny zgodności z Konstytucją wskazanych w *petitum* wniosku przepisów: art. 379 pkt 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, art. 439 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego i art. 83 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'H. C. D.', is written in the lower right quadrant of the page.